ئەگەر شانۆ تەنیا تەکست بێت، ڕۆمانێك لە ماڵەوە بخوێنەوە باشترە..حەیدەر عەبدولڕەحمان

نمایشی شانۆیی تەنیا چیرۆك و دیالۆگ و پەخشان نییە بۆ گەیاندنی فەلسەفەو گوتارێکی دیاری کراوی کۆمەڵایەتی، سیاسی، نەتەوەیی..

خۆ ئەگەر ئەرکی شانۆ بەوەندە بووەستێ، ئەوە دەتوانی بێ ئەوەی زەحمەتی چوونە هۆڵی شانۆیی بکێشی، دەتوانی لەسەر پەخەفەکەت پاڵکەویت و گوێ لە پارچە موزیکێکی هێمن بگریت و ڕۆمانێك بخوێنیتەوە، تێرت دەکات لە فانتازیای جوان و بەسەرهات و ڕووداوی دەتەزێن…

بۆیە ناکرێت لە شانۆدا هەموو پشتبەستنێکت بە دەق بێت و ڕەگەزە بنەڕەتییەکانی دیکەی شانۆیت هاوسەنگ نەبێت لەگەڵ یەکتری، بە تایبەت ڕەگەزی دەرهێنان، ئەکتەرو نواندن، سینۆگرافیاو ستاتیکای شانۆیی.

پرۆسەی دەرهێنان کرۆکی نمایشە، چونکە دەرهێنەر جگە لەوەی وشە لەسەر شانۆدا دەگۆڕێ بۆ کردار، بزوێنەرو بەکارخەری هەر هەموو پێکهاتەکانی شانۆ و بە زیندوو ڕاگرتنی توخمەکانییەتی بە تێکڕایی، ئەو هارمۆنیای ڕاگرتنی ڕیتمی نمایشە، لە هەر گۆشەیەکی فەزای شانۆ، خاو بوونەوەیەك هەبێت لە ڕیتمی نمایش دەرهێنەر لێی بەر پرسە وەك سەرکردەی نمایش.

من لەهەر وێنەیەکی جوانی درامی، لەهەر ئەدایەکی جوانی ئەکتەر، لەهەر گرتەیەکی سینۆگرافی، دەرهێنەر لە پشت هەر هەموویاندا دەبینم،.

هەر ئەکتەرێکیش بە مردوویی لەسەر شانۆ ببینم، هەر بۆشاییەك لە ڕیتم هەست پئ بکەم، دەزانم ئەوە گوناهی ئەکتەر نییە، ئەوە گوناهی دەرهێنەرەکە کە توانای بەگەڕ خستنی وزەو دەسەڵاتی ئەکتەری نییە، فانتازیای دروستکردنی وێنەی درامی نییە، دەسەڵاتی وروژاندنی بینەری نییە، ناتوانێ لە ئەدایەکی جوانی ئەکتەرێك بینەر سەرسام بکات، ناتوانێ بە وێنەیەکی سینۆگرافی چاوی بینەر پڕ کات لە جوانی.

دەرهێنەر دەسەڵاتێکی ڕەهای هەیە بۆ وروژاندن و تێرکردنی چاوی بینەر، بە تایبەت لەجەستەو ئەدای ئەکتەر، لە جووڵەی فەزای نمایش، بە ڕەنگ، بە موزیك، بە گۆرانی، بە ئەکسسواراتی شانۆیی، بە

ڕووناکی، بە دیکۆر، دەتوانێ بینەر ناچار بکات تێکەڵ بە ڕیتمی نمایش بێت و ڕێگە نەدا بۆ تەنیا لەحزەیەکیش لە شانۆو ڕووداوەکانی دابڕێ، نەك مەقامی ئەڵا وەیسی بۆ بخەیتە سەر و ڕیتمی شانۆ بمرێنی.
دەرھێنەر مەرج نیە تەنیا بە دیالۆگ گوتارێکی شانۆیی بگەینێ، ئەگەر دەرھێنەر دەسەڵاتی دەربڕینی بەھێز بێت، خۆی لە دیالۆگ و درێژەدادڕی وشە دەپارێزێ، وێنەی درامی و ڕەمزی دروست دەکات کە دەبنە ئەلتەرناتیفی دیالۆگ، چونکە لە وێنەدا بەرجەستەی زمانی ڕاستەقینەی شانۆ دەکات، کە گەیاندنی فەلسفەو ستاتیکایە لە یەك کاتدا، لەو کاتەدا بینەر بوارێکی زۆر فرەوانتری بۆ دەڕەخسێ، بۆ تێکەڵ بوون بەنمایش و گەڕان بە دوای کۆدە ھێمادارو سیحراویەکانی.
لەو حاڵەتەدا تۆ وەك دەرھێنەر یاریدەی بینەر دەدەیت بۆ رزگار بوون لە ستایلێکی تەقلیدی کە تەنیا فاکتەرێکی بۆ تێگەیشتن تەنیا پشت بەستن بێت بە دەق و دیالۆگ، لە ھەمان کاتدا یاریدەی بینەر دەدەیت فێری خوێندنەوەیەکی لۆژیکی بێت بۆ شانۆ، بۆ ئەوەی نەبێتە پارچەیەکی لێك دابڕاو لە نمایش.

ماویه تی..

حه یده ر عه بدولرِه حمان